

УДК: 336.225/.336.225.69+342.2

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-2\(12\)-110-121](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-2(12)-110-121)

Мірошниченко Оксана Андріївна кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри суспільних дисциплін та методики їх викладання Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського, адвокат, м. Чернігів, тел.: +380504480389, <https://orcid.org/0000-0002-0181-0879>

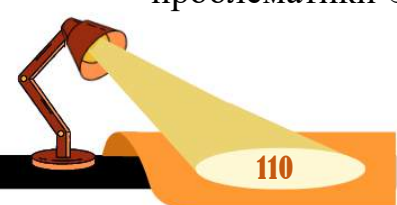
РОЛЬ ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОТРИМАННЯ ПОДАТКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЮРИДИЧНИМИ ОСОБАМИ

Анотація. Наукове дослідження присвячено питанню ролі податкових органів у забезпеченні дотримання податкової дисципліни юридичними особами. В ході проведеної роботи застосовувалися загальноприйняті методи: діалектичний – для визначення загальних підходів; монографічний – для глибокого вивчення окремих суспільних явищ та інститутів права; наукового узагальнення – для узагальнення фактів і отриманих результатів дослідження.

Для аналізу норм податкового законодавства, якими визначено функції, завдання, повноваження податкових органів; права та обов'язки платників податків застосовувався нормативно-догматичний метод, методи аналізу та синтезу. За допомогою нормативно-догматичного методу було проаналізовано норми Конституції України, Податкового кодексу України. Застосування методів аналізу та синтезу дозволило якісно дослідити питання юридичної відповідальності за порушення податкового законодавства в Україні. Проаналізовано різні бачення вітчизняних вчених, які стосувалися питань податкової системи України, податкових правовідносин, ролі податкових органів у забезпеченні податкової дисципліни, прав та обов'язків платників податків та податкових органів.

Акцентовано увагу на необхідності дослідження прав та обов'язків посадових осіб податкових органів в умовах воєнного стану. Підкреслено важливість ролі податкових органів в стабільному та ефективному функціонуванні податкової системи України. Звернуто увагу, що нові правила, встановлені для платників податків, запроваджені в умовах воєнного стану, вимагають гнучкості податкової системи через конкретні дії посадових осіб контролюючих органів.

Виявлено проблеми в ефективності роботи податкових органів через зловживання владою контролюючими органами, що призводить до необхідності звернення платників податків до судів різних інстанцій за захистом порушених прав. У зв'язку з цим, запропоновано подальші дослідження даної проблематики з метою розробки відповідних пропозицій по удосконаленню

чинного податкового, адміністративного, кримінального та трудового законодавства.

Зроблено висновки щодо взаємозв'язку між усвідомленням посадових осіб контролюючих органів свого призначення в наповненні державного бюджету країни через свої контрольні функції в межах чинного законодавства, з дотриманням прав та законних інтересів платників податків та стабільністю податкової системи країни в цілому.

Ключові слова: податкові правовідносини; податкове правопорушення; податкова система України; юридична відповідальність; юридична особа; правопорушення; податкова дисципліна.

Miroshnichenko Oksana candidate of juridical sciences, associate professor, docent at the Department of Social Sciences and methods of their teaching, K. D. Ushynskyi Chernihiv Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education, lawyer, Chernihiv, tel.: +380504480389, <https://orcid.org/0000-0002-0181-0879>

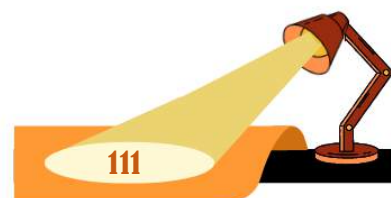
THE ROLE OF TAX AUTHORITIES IN ENSURING COMPLIANCE WITH TAX DISCIPLINE BY LEGAL ENTITIES

Abstract. Scientific research is devoted to the role of tax authorities in ensuring compliance with tax discipline by legal entities. In the course of the work, generally accepted methods were used: dialectical – to determine general approaches; monographic – for in-depth study of individual social phenomena and institutions of law; scientific generalization – to summarize the facts and the results of the study.

To analyze the tax legislation, which defines the functions, tasks, powers of tax authorities; the rights and obligations of taxpayers used the normative dogmatic method, methods of analysis and synthesis. Using the normative-dogmatic method, the norms of the Constitution of Ukraine and the Tax Code of Ukraine were analyzed. The use of methods of analysis and synthesis made it possible to qualitatively investigate the issue of legal liability for violation of tax legislation in Ukraine. Different visions of domestic scientists, which concerned issues of the tax system of Ukraine, tax relations, the role of tax authorities in ensuring tax discipline, rights and obligations of taxpayers and tax authorities, are analyzed.

Attention is focused on the need to study the rights and obligations of tax officials under martial law. The importance of the role of tax authorities in the stable and effective functioning of the tax system of Ukraine is emphasized. It is noted that the new rules established for taxpayers, introduced under martial law, require the flexibility of the tax system through the specific actions of officials of controlling bodies.

Problems in the efficiency of the work of tax authorities have been identified due to abuse of power by regulatory authorities, which leads to the need for

taxpayers to apply to courts of various instances for protection of violated rights. In this regard, further studies of this issue have been proposed in order to develop appropriate proposals for improving the current tax, administrative, criminal and labor legislation.

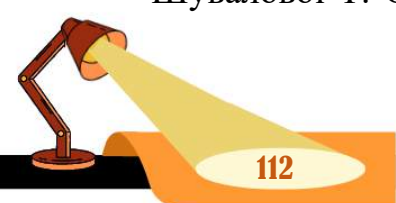
Conclusions about the relationship between the awareness of officials of controlling bodies of their appointment in filling the state budget of the country through their control functions within the framework of current legislation, with the observance of the rights and legitimate interests of taxpayers and the stability of the tax system of the country as a whole.

Keywords: tax relations; tax offense; the tax system of Ukraine; legal liability; legal entity; offense; tax discipline.

Постановка проблеми. Податковий кодекс України регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів у країні. При цьому, у ньому визначено функції та правові основи діяльності контролюючих органів та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику[1].

При справлянні податків та зборів важливе значення відіграють саме податкові органи, від ефективної діяльності яких залежить своєчасне наповнення державного бюджету країни та впровадження соціальної політики держави. Враховуючи, що Україна є суверенною, незалежною, демократичною, соціальною та правовою державою відповідно до ст. 1 Конституції України [2], роль контролюючих органів у забезпеченні дотримання податкової дисципліни юридичними особами надважлива, особливо в умовах сьогодення, коли держава здійснює відсіч збройній агресії Росії проти України. При цьому, під час дії воєнного стану в країні, громадяни України, які потерпають від жахів війни, ветерани війни, які втратили здоров'я, захищаючи країну та виконуючи свій військовий обов'язок, потребують посиленої соціальної підтримки з боку держави, захисту їхніх прав та законних інтересів. Тому дотримання норм податкового законодавства всіма суб'єктами податкових правовідносин, у тому числі і податковими органами, дозволить ефективно здійснювати державну податкову політику в Україні. Дослідження ролі податкових органів у цьому напрямку дозволить розкрити питання призначення контролюючого органу у сфері податкових правовідносин, його впливу на розвиток податкової культури юридичних осіб.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Під час дослідження ролі податкових органів у забезпеченні дотримання податкової дисципліни юридичними особами, авторкою було проаналізовано праці вітчизняних учених: Греца С.М. [3], Маричевої О.[5], Кобильніка Д.А. [7], Коваль Ю.А.[9], Петкова С.В.[10], Терепи С.В. [11], Макух О.В. [12], Костенко Ю.О. [13], Шувалової Т. О.[13], Ільїна В. [14], Кузьмич С. [14], наукові інтереси яких

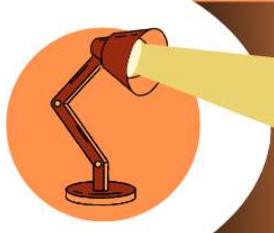
пов'язані з вивченням питань ролі податкових органів у забезпеченні податкової дисципліни юридичних осіб, особливостей звільнення платників податків від фінансово-правової відповідальності за порушення податкового законодавства; дослідженням прав, обов'язків платників податків та податкових органів під час дії воєнного стану; оптимізації податкового тягара підприємств через вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду; захисту прав платників податків в умовах воєнного стану.

Враховуючи цінність зроблених висновків вітчизняних вчених щодо визначення порушень податкового законодавства юридичними особами та посадовими особами фіскальних органів, притягнення контролюючими органами платників податків до юридичної відповідальності, не применшуючи значення їхніх наукових здобутків, слід наголосити на тому, що проблематика ролі податкових органів у забезпеченні податкової дисципліни юридичних осіб залишається не до кінця розробленою та вивченою. Тому це питання потребує подальших досліджень та розробки дієвих пропозицій по удосконаленню податкового законодавства, зокрема завдань, функцій та повноважень податкових органів. При цьому питання податкової дисципліни юридичних осіб, яка залежить від податкової культури платників податків та яка формується, в тому числі, завдяки співпраці податкових органів з платниками податків, потребує подальшого глибокого вивчення. У період післявоєнної відбудови країни, дана проблематика залишатиметься актуальною як для наукових досліджень, так і для законотворчої діяльності.

Мета статті – дослідження ролі податкових органів у забезпеченні дотримання податкової дисципліни юридичними особами.

Виклад основного матеріалу. Звернувшись до Податкового кодексу України, ми бачимо, що відповідно до статті 41 цього кодексу, контролюючими органами визначено: податкові та митні органи[1]. У цій роботі ми обмежимося дослідженням лише ролі податкових органів, не торкаючись проблематики митних. Повноваження і функції податкових органів визначаються Податковим Кодексом України та законами України. Розмежування повноважень і функціональних обов'язків контролюючих органів визначається спеціальними законами України. При цьому, інші державні органи не мають права проводити перевірки своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати податків і зборів, у тому числі на запит правоохоронних органів.

Для забезпечення виконання завдань і функцій держави важливе значення має ефективна мобілізація коштів до бюджету та інших централізованих фондів публічних фінансів. Враховуючи, що найбільшу питому вагу у структурі доходів бюджету займають податки і збори, необхідно забезпечити повне та неухильне виконання обов'язку по сплаті податків [3, С.73]. Аналізуючи функції податкових органів, Греца С.М. зазначає, що до загальних

функцій податкових органів можна віднести, зокрема: здійснення контролю за своєчасністю, достовірністю, повнотою нарахування і сплати податку; здійснення контролю за своєчасністю подання передбаченої законом звітності (податкових декларацій), а також перевірка достовірності цих документів щодо правильності визначення об'єктів оподаткування і обчислення податку; реєстрація та ведення обліку платників податків, облік об'єктів оподаткування та об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням, проведення диференціації платників податків; забезпечення ведення обліку податків та зборів, контроль за справлянням яких покладено на органи державної податкової служби, та складання звітності щодо стану розрахунків платників з бюджетом; здійснення контролю за відстроченням, розстроченням та реструктуризацією грошових зобов'язань та/або податкового боргу, а також списання безнадійного податкового боргу; розробка форми податкових розрахунків, звітів, декларацій та інших документів, пов'язаних з обчисленням податку; організація інформаційно-аналітичного забезпечення процесів адміністрування та їх автоматизація; надання податкових консультацій відповідно до норм закону; забезпечення визначення в установлених законом випадках сум податкових та грошових зобов'язань платників податків, застосування і своєчасне стягнення сум штрафних (фінансових санкцій (штрафів)) [3, С.75]. Функції податкових органів не вичерпуються вказаним переліком та свідчать про важливість їх виконання податковими органами для обох сторін податкових правовідносин. Адже належна їх реалізація дозволяє стимулювати юридичних осіб до дотримання ними податкової дисципліни.

Греца С.М., в свою чергу, дійшла висновку, що на даний час податкові органи мають достатній інструментарій для здійснення контролю за дотриманням законодавства при сплаті ПДВ. Сучасне законодавство та технічні можливості, запровадження електронних реєстрів, дають можливість податковим органам оперативно відслідковувати господарські операції платників на предмет їх відповідності вимогам закону, здійснювати порівняння та встановлювати розбіжності між сумами податкових зобов'язань та податкового кредиту контрагентів, своєчасно на них реагувати. Це дозволяє підвищувати рівень податкової дисципліни платників податків, боротися з незаконними схемами мінімізації податків. Однак важливо, щоб наданий інструментарій податкові органи використовували виключно в порядку і спосіб, встановлений законом, без порушення прав та охоронюваних законом інтересів платників податків, які і так потерпають від недосконалості українського податкового законодавства [3, С.76].

Двосторонні обов'язки юридичних осіб – платників податків та контролюючих органів, прослідковуються у ст.49 ПК України, де передбачено подання податкової декларації до контролюючих органів та визначено як обов'язки платника податків, так і зобов'язання контролюючого органу. У п. 49.8.

ст.49 ПК України визначено, що прийняття податкової декларації є обов'язком контролюючого органу. Під час прийняття податкової декларації уповноважена посадова особа контролюючого органу, в якому перебуває на обліку платник податків, зобов'язана перевірити наявність та достовірність заповнення всіх обов'язкових реквізитів, передбачених пунктами 48.3 та 48.4 статті 48 цього Кодексу. При цьому, п. 49.9. ст.49 ПК України встановлює, що за умови дотримання платником податків вимог цієї статті посадова особа контролюючого органу, в якому перебуває на обліку платник податків, зобов'язана зареєструвати податкову декларацію платника датою її фактичного отримання контролюючим органом [1]. Отже, обов'язку платника податків щодо подачі ним податкової декларації кореспондує відповідний обов'язок посадової особи контролюючого органу перевірити наявність та достовірність заповнення всіх обов'язкових реквізитів та зареєструвати відповідною датою. На практиці, на жаль, часто відбувається порушення цієї норми з боку податкових органів по причині збоїв програмного забезпечення та через зловживання владою посадовими особами.

Аналіз вище зазначеної статті показує, що Податковий кодекс накладає відповідні обов'язки як на платників податків, так і на податкові органи. Тому важливо, щоб не лише платники податків, але і посадові особи контролюючих органів дотримувалися норм податкового законодавства при виконанні своїх посадових обов'язків. Адже дотримання принципу законності та неупередженості до платника податків дозволить податковій системі країни функціонувати стабільно та ефективно.

Важливим кроком для забезпечення податкової дисципліни юридичних осіб стало прийняття Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей податкового адміністрування під час воєнного стану для платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства», яким внесено зміни до Податкового кодексу України. Так, пунктами 14.1.221 та 14.1.221-1 визначено такі поняття як «податковий ризик (комплаєнс-ризик)» та «комплаєнс» [4]. Вважаємо, що легальне визначення цих понять дозволить підвищити рівень добровільного виконання податкових та інших обов'язків платниками податків відповідно до вимог податкового та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, та зменшити ймовірність настання податкового ризику (комплаєнс-ризика)».

При цьому, можемо спостерігати у нормах законодавства деякі послаблення для платників податків. Підтримуючи думку Маричевої О., слід звернути увагу на те, що незважаючи на деякі послаблення з боку контролюючих органів в аспекті притягнення до відповідальності за невиконання (несвоєчасне виконання) податкових зобов'язань, платники податків мають розуміти, що дані правила діють тимчасово, а всі зобов'язання повинні бути

виконані в будь-якому разі протягом строку, встановленого Законами, якими внесено зміни до Податкового кодексу України, і якщо платники податків не виконують свої обов'язки у встановлені строки, то на таких платників податків чекає відповідальність (фінансова, адміністративна, і навіть кримінальна) незалежно від обставин, які платник податку вважає достатніми для невиконання своїх зобов'язань [5].

Не можна обійти поза увагою нашого дослідження і того факту, що відповідно до норм Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» вина платника податків є необхідною умовою для притягнення правопорушника до відповідальності [6].

Загальні умови притягнення до фінансової відповідальності за вчинення податкових правопорушень та порушення іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, передбачено статтею 112 ПК України [1]. Аналіз цієї статті показує, що особа буде вважатися винною у вчиненні податкового правопорушення тоді, коли буде встановлено, що вона мала можливість для дотримання правил та норм, за порушення яких цим Кодексом передбачена відповідальність, проте не вжила достатніх заходів щодо їх дотримання. Вжиті платником податків заходи щодо дотримання правил та норм податкового законодавства вважаються достатніми, якщо контролюючий орган не доведе, що, вчиняючи певні дії або допускаючи бездіяльність, за які передбачена відповідальність, платник податків діяв нерозумно, недобросовісно та без належної обачності [8, с.51]. При цьому, на думку Кобильніка Д.А., яка заслуговує на увагу, контролюючий орган має довести, що платник податків діяв нерозумно, недобросовісно та без належної обачності. Як зазначає науковець, у разі якщо контролюючий орган не доведе, що платник податків мав можливість для дотримання правил та норм, за порушення яких цим Кодексом передбачена відповідальність, проте не вжив достатніх заходів щодо їх дотримання, платник податків не може бути притягнутий до відповідальності за таке правопорушення [7, С.51].

Крім того, у своїй праці, дослідник зазначає, що доволі спірним у наукових колах є питання стосовно встановлення вини юридичної особи за податкові правопорушення. Існує дві основні концепції щодо вини юридичної особи – суб'єктивна і об'єктивна [7, С.52]. Так, на думку вченого, більш доцільним є закріплення суб'єктивного підходу до визначення вини юридичної особи у податкових правовідносинах. На переконання дослідника, конструкція юридичної особи виступає певною фікцією у праві, оскільки на практиці все одно йдеться про об'єднання капіталів, знань, вмінь та навичок фізичних осіб [7, С.53]. На наш погляд, така думка вченого може стати дискусійною у наукових колах цивілістів. Переконані, що поняття юридичної

особи, визначене у ст.80 Цивільного кодексу України є ефективною нормою права, відповідно до якої – це організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку. Юридична особа наділяється цивільною правоздатністю і дієздатністю, може бути позивачем та відповідачем у суді [8].

Кобильнік Д.А., відстоюючи свою думку щодо правовідновлювальної функції фінансово-правової відповідальності, у своїй праці зазначає, що доцільно вести мову про стимулювання платника податків до належного виконання податкового обов'язку (стимулююча функція), й про покарання особи, яка вчинила порушення відповідних фінансово-правових норм, шляхом справедливого осуду та застосування певних позбавлень (каральна функція). При цьому важливо акцентувати увагу на тому, що для держави при вирішенні своєрідного фінансово-правового конфлікту першочерговим завданням є саме відновлення та захист фінансових інтересів, аніж застосувати на правопорушника ті або інші обмежувальні заходи немайнового характеру. Тож спостерігаємо, що при порушенні податкового законодавства фінансово-правова відповідальність має багатофункціональну мету застосування [7, С.50].

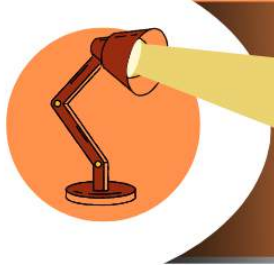
При цьому, слід звернути увагу на те, що законне притягнення правопорушника до фінансово-правової відповідальності, в свою чергу, сприятиме зміцненню податкової дисципліни, формуванню у платників податків належної правової свідомості та податкової культури.

Заслуговує на увагу думка Коваль Ю.А., яка зазначає, що впевненість платника податків у неминучості притягнення до юридичної відповідальності за податкові правопорушення є запорукою формування високої податкової культури, а також сприяє досягненню податкової справедливості [9, С.76].

При цьому, на думку Петкова С.В., необхідною умовою розвитку і ефективного функціонування соціально орієнтованої ринкової економіки, забезпечення високої якості життя населення, створення громадянського суспільства і розширення умов для людського розвитку є формування та реалізація правових інститутів, в тому числі інституту юридичної відповідальності [10, С.119]. Відповідальність, як соціальне явище виникла разом з появою людства і суспільства, з появою системи нормативного регулювання суспільних відносин, норм, звичаїв, релігійних норм, моралі і права [10, С.120]. Вчений приходить до справедливого висновку, що юридична відповідальність як соціальне явище – необхідна умова розвитку і ефективного функціонування держави, її ефективність залежить від механізму реалізації відповідальності перед особою і визначається рівнями розвитку суспільної свідомості, соціальних відносин та існуючими соціальними інститутами [10, С.123].

Дослідник Тереп С.В., у свою чергу, стверджує, що особливістю відповідальності за порушення податкового законодавства є її компенсаційно-каральний характер [11, С.86].

Макух О.В., досліджуючи нові підходи до визначення порушення податкового законодавства, звертає увагу на той факт, що законодавець

характеризує лише умисну форму вини при вчиненні податкового правопорушення та вважає, що такий підхід навряд чи є логічним [12, С.75]. Дослідниця акцентує увагу на тому, що чинне податкове законодавство України не містить визначення таких категорій, як «розумність», «добросовісність» та «належна обачність». Ці поняття, на думку Макух О.В, є оціночними, а отже – їх змістовне наповнення певною мірою залежатиме від переконання посадової особи, яка буде надавати відповідну оцінку діям конкретного платника податків [12, С.77]. Тому присутність людського фактору при визначенні важливого елементу складу податкового правопорушення, такого як вина, призводить до збільшення кількості судових податкових спорів через порушення прав та законних інтересів платників податків.

У свою чергу, важливим, на думку Костенко Ю.О. та Шувалової Т.О., з позиції гарантії забезпечення захисту прав платників податків, є тимчасове (на період по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується воєнний стан) зупинення перебігу строків, визначених податковим законодавством та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи (п. 102. 9 ст. 102; пп. 69.9 п. 69 підрозділу 10 Розділу XX «Перехідні положення» ПК України). Вчені звертають увагу, на збереження законодавцем пріоритету дотримання податкової дисципліни та недопущення зловживання дискреційними повноваженнями контролюючого органу [13, С.192].

Досліджуючи питання оптимізації податкового тягара підприємств, науковці Ільїн В. Та Кузьмич С. Дійшли висновку, що основними недоліками сучасної української податкової системи є: нестабільність податкової політики; обтяжливі податкові ставки; ухилення від сплати податків; відсутність стимулів для розвитку економіки, які суттєво ускладнюють процес податкового планування та подекуди роблять його не вигідним й недоцільним, тим самим позбавляючи права українських суб'єктів господарювання на обмеження податкового навантаження законними методами та ставлячи їх з цієї точки зору в менш вигідне становище порівняно із зарубіжними контрагентами [14, С.34].

Висновки. Проведене дослідження показало, що роль податкових органів у забезпеченні дотримання податкової дисципліни юридичними особами, особливо в умовах дії воєнного стану, надзвичайно важлива. Усвідомлення посадовими особами контролюючих органів свого призначення в наповненні державного бюджету країни через свої контрольні функції, в межах норм чинного податкового законодавства, з дотриманням прав та законних інтересів платників податків призведе до стабільного забезпечення податкової дисципліни, підвищення правової та податкової культури учасників податкових правовідносин. В умовах воєнного стану забезпечити

стабільність та ефективність податкової системи країни можливо при дотримання норм податкового законодавства як платниками податків, так і податковими органами. При цьому, чинне податкове законодавство містить конкретні алгоритми дій контролюючих органів щодо забезпечення податкової дисципліни юридичними особами з дотриманням прав та законних інтересів таких осіб. Юридичні особи-платники податків, у свою чергу, розуміючи важливість виконання своїх зобов'язань, передбачених податковим законодавством, маючи належний правовий супровід з боку податкових органів, який включає в себе: належне виконання посадових обов'язків податківцями, проведення на високому рівні роз'яснювальної роботи серед платників податків, профілактична робота щодо усунення можливих ризиків для платників податків призведе до «виходу бізнесу з тіні», зміцненню податкової дисципліни, і як наслідок: до збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів.

Подальші дослідження питання ролі податкових органів можна спрямувати на удосконалення трудового, кримінального, адміністративного законодавства, на оптимізацію функцій і повноважень контролюючих органів з використанням штучного інтелекту та застосування удосконаленого програмного забезпечення.

Література:

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 05.02.2025).
2. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. №254к/96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>. (дата звернення: 05.02.2025).
3. Греца С.М. Роль податкових органів у забезпеченні виконання обов'язку по сплаті податку на додану вартість. *Актуальні завдання та напрями розвитку юридичної науки у XXI столітті*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. М. Львів, 15-16 жовтня 2021 р. С.73-77.
4. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей податкового адміністрування під час воєнного стану для платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства: Закону України від 18 черв. 2024 р. №3813-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3813-IX#Text> (дата звернення: 05.02.2025).
5. Маричева О. «Покарати не можна. Помилувати» або де податкова «ставити кому» за невиконання податкових зобов'язань в умовах воєнного стану в Україні. URL: https://buh.ligazakon.net/analytics/215710_pokarati-emozhna-pomiluvati-abo-de-podatкова-stavit-komu-za-nevikonannya-podatkovikh-zobovyazan-v-umovakh-vonnogostanu-v-ukran (дата звернення: 05.02.2025).
6. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві: Закон України від 16 січн. 2000 р. № 466-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20#Text> (дата звернення: 05.02.2025).
7. Кобильнік Д.А. Суб'єктивна сторона податкового правопорушення: до питання визначення. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2020. №3(69). Т.2. С. 49-54. URL: <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2020.3.2.8>.

8. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січн. 2003 р № 435 –IV ULR: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 05.02.2025).

9. Коваль Ю.А. Особливості звільнення від фінансово-правової відповідальності за порушення податкового законодавства під час карантину. *Нове українське право*. Вип 3, 2022 С.75-82. ULR: <https://doi.org/10/51989/NUL.2022.3.1.1>.

10. Петков С.В. До питання про види юридичної відповідальності в контексті зміни державотворчих парадигм. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Право»*. 2021. №1(2). С. 119-124. ULR : <https://doi.org/10.32342/2702-6408-2021-1-2-16>.

11. Терепя С. В. (2024). Правові підстави відповідальності за порушення податкового законодавства. *Ірпінський юридичний часопис*, (1(14), 80–88. ULR: [https://doi.org/10.33244/2617-4154-1\(14\)-2024-80-88](https://doi.org/10.33244/2617-4154-1(14)-2024-80-88).

12. Макух О.В. Нові підходи до визначення порушення податкового законодавства. *Право та інновації*. №29 (34). 2021. С.75-81. ULR: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2021-2\(34\)-9](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2021-2(34)-9).

13. Костенко, Ю. О., & Шувалова, Т. О. (2023). Щодо захисту прав платників податків в умовах воєнного стану. *Київський часопис права* 2023. (1). С. 187-193. ULR: <https://doi.org/10.32782/klj/2023.1.28>.

14. Ільїн В., Кузьмич С. Оптимізація податкового тягара підприємств: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2020. Вип. 1. С.29-37. ULR: <https://doi.org/10.35774/ibo2020.01.029/>.

References:

1. Podatkovyi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine]. (2010, December 2). Zakon Ukrainy No. 2755-VI. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (Accessed: February 5, 2025). [in Ukrainian]

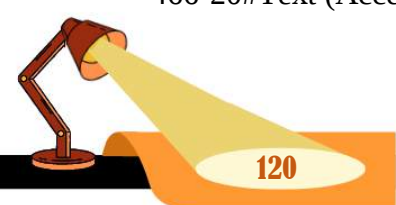
2. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine]. (1996, June 28). Zakon Ukrainy No. 254k/96. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vp#Text> (Accessed: February 5, 2025). [in Ukrainian]

3. Hretsa, S.M. (2021). Rol podatkovykh orhaniv u zabezpechenni vykonannya oboviazku po splati podatku na dodanu vartist [The role of tax authorities in ensuring the fulfillment of the VAT payment obligation]. *Aktualni zavdannia ta napriamy rozvytku yurydychnoi nauky u XXI stolitti – Current tasks and directions of legal science development in the 21st century: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference* (pp. 73-77). Lviv. [in Ukrainian]

4. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo osoblyvostei podatkovoho administruvannia pid chas voiennoho stanu dlia platnykiv podatkiv z vysokym rivnem dobrovilnoho dotrymannia podatkovoho zakonodavstva [On amendments to the Tax Code of Ukraine regarding tax administration during martial law for taxpayers with a high level of voluntary tax compliance]. (2024, June 18). Zakon Ukrainy No. 3813-IX. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3813-IX#Text> (Accessed: February 5, 2025). [in Ukrainian]

5. Marycheva, O. (2025). “Pokaraty ne mozhna. Pomyliuvaty” abo de podatkova “stavyt komu” za nevyknannia podatkovykh zoboviazan v umovakh voiennoho stanu v Ukraini [“Punish or Pardon” or where the tax authority “puts the comma” for non-fulfillment of tax obligations during martial law in Ukraine]. Retrieved from https://buh.ligazakon.net/analytics/215710_pokarati-emozhna-pomiluvati-abo-de-podatkova-stavit-komu-za-nevikonannya-podatkovikh-zobovyzan-v-umovakh-vonnogostanu-v-ukran (Accessed: February 5, 2025). [in Ukrainian]

6. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo vdoskonalennia administruvannia podatkiv, usunennia tekhnichnykh ta lohichnykh neuzhodzhen u podatkovomu zakonodavstvi [On amendments to the Tax Code of Ukraine regarding tax administration improvement, elimination of technical and logical inconsistencies in tax legislation]. (2000, January 16). Zakon Ukrainy No. 466-IX. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20#Text> (Accessed: February 5, 2025). [in Ukrainian]

7. Kobylnyk, D.A. (2020). Subiektyvna storona podatkovoho pravoporushennia: do pytannia vyznachennia [The subjective side of a tax offense: towards definition]. *Derzhava ta rehiony. Serii: Pravo – State and Regions. Series: Law*, 3(69), 49-54. Retrieved from <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2020.3.2.8>. [in Ukrainian]

8. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [Civil Code of Ukraine]. (2003, January 16). Zakon Ukrainy No. 435-IV. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (Accessed: February 5, 2025). [in Ukrainian]

9. Koval, Yu.A. (2022). Osoblyvosti zvilnennia vid finansovo-pravovoi vidpovidalnosti za porushennia podatkovoho zakonodavstva pid chas karantynu [Peculiarities of exemption from financial and legal liability for violations of tax legislation during quarantine]. *Nove ukrainske 121robl – New Ukrainian Law*, 3, 75-82. Retrieved from <https://doi.org/10.51989/NUL.2022.3.1.1>. [in Ukrainian]

10. Petkov, S.V. (2021). Do pytannia pro vydy yurydychnoi vidpovidalnosti v konteksti zminy derzhavotvorchych paradyhm [On the types of legal responsibility in the context of changes in state-building paradigms]. *Visnyk universytetu imeni Alfreda Nobelia. Serii «Pravo» – Bulletin of Alfred Nobel University. Series «Law»*, 1(2), 119-124. Retrieved from <https://doi.org/10.32342/2702-6408-2021-1-2-16>. [in Ukrainian]

11. Terepa, S.V. (2024). Pravovi pidstavy vidpovidalnosti za porushennia podatkovoho zakonodavstva [Legal grounds for liability for violations of tax legislation]. *Irpinskyi yurydychnyi chasopys – Irpin Legal Journal*, 1(14), 80-88. Retrieved from [https://doi.org/10.33244/2617-4154-1\(14\)-2024-80-88](https://doi.org/10.33244/2617-4154-1(14)-2024-80-88). [in Ukrainian]

12. Makukh, O.V. (2021). Novi pidkhody do vyznachennia porushennia podatkovoho zakonodavstva [New approaches to defining tax legislation violations]. *Pravo ta innovatsii – Law and Innovations*, 29(34), 75-81. Retrieved from [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2021-2\(34\)-9](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2021-2(34)-9). [in Ukrainian]

13. Kostenko, Yu.O., & Shuvalova, T.O. (2023). Shchodo zakhystu prav platnykiv podatkov v umovakh voiennoho stanu [On the protection of taxpayers' rights under martial law]. *Kyivskyi chasopys prava – Kyiv Journal of Law*, 1, 187-193. Retrieved from <https://doi.org/10.32782/klj/2023.1.28>. [in Ukrainian]

14. Ilyin, V., & Kuzmych, S. (2020). Optyimizatsiia podatkovoho tiaharia pidpriemstv: vitchyzniani ta zarubizhnyi dosvid [Optimization of corporate tax burden: domestic and international experience]. *Instytut bukhhalterskoho obliku, kontroliu ta analizu v umovakh hlobalizatsii – Institute of Accounting, Control, and Analysis in the Globalization Context*, 1, 29-37. Retrieved from <https://doi.org/10.35774/ibo2020.01.029>. [in Ukrainian]